

آموزش فنی و حرفه‌ای در فیلیپین

اشاره

مطالعه نظام آموزش‌های فنی و حرفه‌ای سایر کشورها به منظور استفاده از تجربه آن‌ها و ارائه راهکارهای اساسی برای اصلاح نظام آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ایران، همواره مورد توجه پژوهشگران و صاحب‌نظران این حوزه بوده است. در این شماره نظام آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در فیلیپین را بررسی می‌کنیم.

فیلیپین کشوری در جنوب شرقی آسیا است. یکی از مهم‌ترین چالش‌های توسعه در فیلیپین آماده‌سازی جوانان (۱۵ تا ۲۴ ساله) برای دنیای کار است. این کشور هنوز با تحصیلات کم، ترک تحصیل زیاد و بی‌کاری، به‌ویژه بین جوانان روبه‌روست.

در کشور فیلیپین، «نهاد توسعه مهارت و آموزش» (TESDA) برنامه‌های مؤسسه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای را تنظیم و تأیید می‌کند. به علاوه، با اجرای استانداردهای «برنامه درسی مبتنی بر شایستگی» (CBT)^۱، آیین‌نامه‌های آموزشی و ارزیابی و صدور گواهی‌نامه، اطمینان از کیفیت بالای «آموزش‌های فنی و حرفه‌ای» (TVET)^۲ را در سراسر کشور فراهم می‌کند. با تغییر رویکرد اخیر کشور به آموزش اجباری ۱۲ پایه (۱۲-K)، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در دبیرستان‌های بزرگ‌سالان ادغام شد تا فارغ‌التحصیلان دبیرستانی با مهارت‌های قابل استفاده را تربیت کند. کسانی که بعد از دبیرستان ترجیح می‌دهند وارد آموزش عالی نشوند، معمولاً آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را برای دریافت «گواهی‌نامه ملی» (NC)^۳ از نهاد توسعه مهارت و آموزش انتخاب می‌کنند. گواهی‌نامه ملی به عنوان مدرک اشتغال در سطح کشور به خوبی شناخته شده است و غالباً هنگام استخدام کارگران ماهر در داخل و خارج از کشور مورد نیاز است، اما برای ورود مستقیم به آموزش عالی قابل استفاده نیست.

شاخص‌های آموزش فنی و حرفه‌ای کشور فیلیپین تا سال ۲۰۱۵ که توسط مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای «یونسکو» (یونیوک) پس از انجام فرایند اعتباربخشی منتشر شده‌اند، عبارت‌اند از:

۱. مأموریت، چشم‌انداز، راهبرد و قوانین آموزش فنی و حرفه‌ای

● طرح توسعه مهارت و آموزش فنی از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۶ به اجرا درآمد و یک دوره فعالیت ذی‌نفعان مرتبط با آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای بود.

● این طرح بر مبنای توسعه مخصوص فیلیپین تدوین شده است.

● تمرکز این طرح بر ایجاد نظام تضمین کیفیت در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است.

● حاصل اجرای این طرح، تربیت نیروی کار ماهر برای قرن ۲۱ است.

● اهداف این طرح شامل افزایش مشارکت در مهارت‌آموزی، بهبود تناسب و پاسخ‌گویی مهارت‌آموزی، و دستیابی به مدیریت مؤثر مهارت‌آموزی است.

● راهبردهای تحقق این اهداف عبارت‌اند از: دسترسی بیشتر به برنامه مهارت‌آموزی و توسعه هر چه بیشتر آن، به‌کارگیری دقت در هدف‌گذاری مشتریان و افراد جویای مهارت، پیگیری همکاری دائم و مثبت، تشویق صنعت و کارفرمایان برای مشارکت، ارتقای فرایند ارائه خدمت، بسیج منابع با کیفیت، و تحقق توسعه پایدار.

● «قانون آموزش» مصوب سال ۱۹۸۲ همه انواع و سطوح آموزشی را شامل می‌شود.

● «قانون توسعه مهارت و آموزش فنی» در سال ۱۹۹۴ تصویب شد. «نهاد توسعه مهارت و آموزش» (TESDA) براساس همین قانون تأسیس شد. این قانون همکاری‌های بین ذی‌نفعان آموزش فنی و حرفه‌ای را تسهیل می‌کند.

● دستور اجرایی رئیس جمهور برای رسمی کردن «چارچوب صلاحیت‌های فیلیپین» (PQF)^۵ به منظور به رسمیت شناختن انواع صلاحیت‌ها و دیگر موارد، در سال ۲۰۱۲ صادر شد.

۲. نظام آموزش فنی و حرفه‌ای رسمی، غیررسمی و سازمان نیافته

● ساختار نظام آموزشی فیلیپین ۶+۶+۴+۲

کلیدواژه‌ها:

مطالعه تطبیقی، آموزش فنی و حرفه‌ای فیلیپین، تربیت و سنجش مبتنی بر شایستگی، مهارت‌های سبز

است: شش سال ابتدایی و شش سال متوسطه. یک سال نیز به صورت پیش از دبستان در نظر گرفته می‌شود.

- برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای شامل آموزش متوسطه (دو سال) و آموزش عالی می‌شود.
- چهار روش ارائه در آموزش فنی و حرفه‌ای وجود دارد:
 - مرکز- محور
 - جامعه- محور
 - بنگاه - محور
 - نظام یادگیری جایگزین

۳. متولی و مسئول آموزش فنی و حرفه‌ای، تضمین منابع مالی

● «نهاد توسعه مهارت‌ها و آموزش فنی» مدیریت و نظارت بر نظام آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای در فیلیپین را بر عهده دارد.

● این نهاد به ذی‌نفعان فنی و حرفه‌ای خدمات مشاوره‌ای می‌دهد و وظیفه تدوین استانداردهای کیفیت آموزش و بسیج نیروها در آموزش فنی و حرفه‌ای را بر عهده دارد.

- تعهدات نهاد توسعه مهارت‌ها و آموزش فنی شامل موارد زیر می‌شود:
 - تلفیق، هماهنگی و پایش برنامه‌های توسعه مهارت‌ها؛
 - نوسازی تلاش‌ها برای ارتقا و توسعه نیروی کار با سطح مهارت میانی؛
 - تأیید استانداردها و آزمون مهارت؛
 - توسعه نظام اعتباردهی برای مؤسسه‌های تربیت نیروی کار با سطح مهارت میانی؛
 - تأمین منابع مالی برنامه‌ها و پروژه‌های فنی و حرفه‌ای؛
 - کمک به برنامه‌های تربیت مربی.

● نهاد توسعه مهارت‌ها و آموزش فنی بر ۴۵۴۰ مرکز مهارت‌آموزی و مدارس فنی و حرفه‌ای در بخش‌های عمومی و خصوصی نظارت می‌کند.

● از تعداد کل مؤسسه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، ۱۰ درصد به بخش عمومی و ۹۰ درصد به بخش خصوصی تعلق دارند.

● تأمین منابع مالی توسط بخش عمومی و بخش خصوصی انجام می‌شود. در سال ۲۰۱۰، ۶۶/۵ درصد از منابع مالی توسط بخش عمومی و ۵۳/۵ درصد توسط بخش خصوصی تأمین شد.

● تأمین منابع مالی عمومی توسط نهاد توسعه مهارت‌ها و آموزش فنی، دولت محلی، وزارت داخلی، وزارت کشور و وزارت رفاه و امور اجتماعی انجام می‌پذیرد.

● منابع خصوصی نیز به وسیله شهریه متربیان، شرکت‌هایی که در کارآموزی سرمایه‌گذاری کرده‌اند و سازمان‌های مردم‌نهاد تأمین می‌شود.

۴. معلمان و مربیان آموزش فنی و حرفه‌ای

- نهاد توسعه مهارت‌ها و آموزش فنی برنامه صلاحیت مربیان و ارزیابان فنی و حرفه‌ای را در سال ۲۰۰۶ تصویب کرد.
- این برنامه، مهارت‌آموزی مداوم را برای مربیان فنی و حرفه‌ای به منظور بهبود آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای مبتنی بر فناوری بر عهده دارد.
- سطوح مربیان و ارزیابان فنی و حرفه‌ای عبارت‌اند از:

- سطح ۱. مربیان و ارزیابان؛
- سطح ۲. طراحان و توسعه‌دهندگان مهارت‌آموزی؛
- سطح ۳. ناظران و سرمربیان مهارت‌آموزی؛
- سطح ۴. مربی ارشد مهارت‌آموزی.

● برنامه تربیت مربی با همکاری نهاد توسعه مهارت‌ها و آموزش فنی، بنیاد بین‌المللی تماسک^۶ و مؤسسه آموزش فنی انجام می‌پذیرد.

● این برنامه روی مهارت‌های تربیتی مطابق با چارچوب صلاحیت مربیان تأکید دارد.

۵. صلاحیت‌ها، چارچوب صلاحیت‌ها و

تضمین کیفیت

● در سال ۲۰۱۲، «چارچوب صلاحیت‌های فیلیپین» (PQF)، برای ترویج نوآوری و پاسخ‌گویی به کل نظام آموزش و مهارت تدوین شد. (شکل ۱)

● چارچوب صلاحیت‌ها یک نظام کاربردی برای انتقال اعتبار و انتقال میان آموزش فنی، آموزش پایه، آموزش عالی و توسعه مهارت است.

● چارچوب صلاحیت‌ها دارای هشت سطح است. در سطح ۱ تمرکز بر کار دستی، و در سطح هشت فعالیت در سطح دکترا در نظر گرفته شده است.

● برای گرفتن گواهی صلاحیت‌ها، دانش‌آموزان از طریق مشاهده، پرسش شفاهی، آزمون کتبی، کارپوشه، گزارش فرد سوم و پروژه کاری آزمون می‌شوند.

● نظام گواهی‌نامه و صلاحیت‌های فنی و حرفه‌ای در فیلیپین نظامی برای اطمینان از به رسمیت شناختن و شناساندن شایستگی‌های کسب‌شده برای سطوح میانی مهارت است.

● این نظام برای یکپارچگی چارچوب صلاحیت فنی و حرفه‌ای به منظور سنجش شایستگی و به رسمیت شناختن یادگیری قبلی ایجاد شده است.

● نهاد توسعه مهارت‌ها و آموزش فنی در سال ۱۹۹۸، برنامه یکپارچه نظام اعتباردهی و ثبت را در آموزش فنی و حرفه‌ای مستقر کرد.

● ثبت برنامه‌های فنی و حرفه‌ای براساس استانداردهای طراحی برنامه، صلاحیت معلم، امکانات، تجهیزات و ابزارها انجام می‌گیرد.

● مقررات مهارت‌آموزی با مشورت رهبران صنعت و اعلام توسط نهاد توسعه مهارت‌ها و آموزش فنی تدوین می‌شود.

○ دستیابی به همه شایستگی‌ها در یک صلاحیت و کسب گواهی‌نامه، تضمین‌کننده صلاحیت کارگر است.

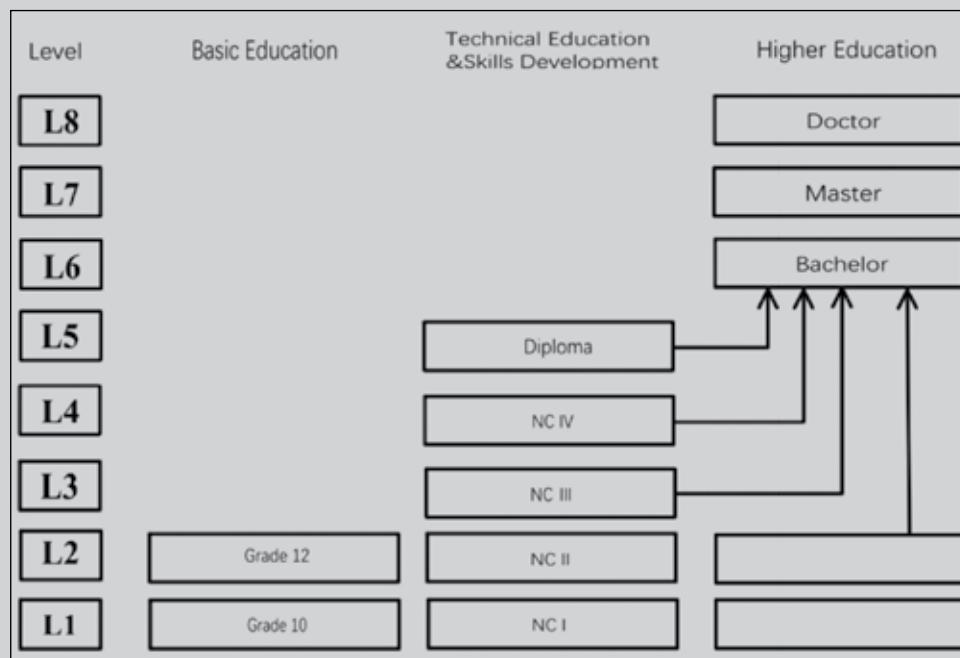
۶. اصلاحات، پروژه‌های اصلی و چالش‌ها در آموزش فنی و حرفه‌ای

- سومین دوره طرح توسعه مهارت و آموزش فنی در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۶ به اجرا درآمد و مسیرهای جدیدی برای آموزش فنی و حرفه‌ای به وجود آورد که بر راهبردهای نوآورانه برای هدایت بخش اعظمی از فعالان فنی و حرفه‌ای تأکید دارد.
- این راهبردها بیانگر نیازمندی‌های اقتصاد آینده هستند که یکی از آن‌ها مشاغل سبز است.
- به منظور پشتیبانی از طرح مهارت‌های سبز در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، فعالیت زیر انجام گرفته‌اند:
 - تدوین مقررات جدید و بازبینی به‌منظور توسعه پایدار و تأمین مشاغل سبز؛
 - ظرفیت‌سازی در مریمان برای اجرای برنامه‌های مهارت‌های سبز؛
 - تقویت همکاری محلی و بین‌المللی در طراحی، اجرا و پایش برنامه‌های مهارت‌های سبز.
- بیشترین چالش مربوط به موضوع کیفیت پایین تجهیزات و تناسب بازار کار است.
- از دیگر چالش‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
 - کمبود مراکز مهارت‌آموزی برای جامعه محلی؛
 - تفاوت در کیفیت مریمان فنی و حرفه‌ای مناطق؛
 - محدودیت بازار کار در جذب مهارت‌آموختگان مرتبط؛
 - کیفیت پایین آموزش‌های فنی و حرفه‌ای به‌ویژه در آموزش مدرسه‌ای و برنامه‌های ارائه‌شده در مدارس خصوصی؛
 - منزلت پایین آموزش‌های فنی و حرفه‌ای؛
 - تراکم بالای ترک تحصیل‌کنندگان از آموزش فنی و حرفه‌ای مدرسه‌ای به‌ویژه در مدارس خصوصی.

- نظام آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای مبتنی بر شایستگی شامل اصول زیر می‌شود:
 - مهارت‌آموزی براساس برنامه درسی مبتنی بر استانداردهای شایستگی انجام می‌شود.
 - یادگیری در قالب ساختار پودمانی است.
 - مهارت‌آموزی انفرادی و خودگام است.
 - مهارت‌آموزی مبتنی بر کار است و اجرا می‌شود.
 - مواد آموزشی مستقیماً با استانداردهای شایستگی و پودمان‌های برنامه درسی ارتباط دارند.
 - مهارت‌آموزی هم‌حین کار و هم‌خارج از کار صورت می‌گیرد.
 - مهارت‌آموزی اجازه ورود و خروج چندگانه را می‌دهد.
 - سنجش براساس شواهد عملکرد کار و سازگار با استانداردهای صنعت است.
 - برنامه‌های مهارت‌آموزی تأییدشده دارای اعتبار ملی هستند.
- نظام اعطای گواهی‌نامه و سنجش مبتنی بر شایستگی:
 - نظام اعطای گواهی‌نامه و سنجش شایستگی ستون اصلی مسئولیت نهاد توسعه مهارت‌ها و آموزش فنی محسوب می‌شود که از ضرورت‌های تضمین کیفیت است.
 - این نظام از شایستگی مهارت‌آموختگان مطابق با استانداردهای موردنیاز بازار کار اطمینان حاصل می‌کند.

- * پی‌نوشت‌ها
1. Technical Education and Skills Development Authority
 2. Competency-based training
 3. Technical and vocational education and training
 4. National Certificate
 5. Philippine Qualifications Framework
 6. Temasek Foundation International

* منبع
اسماعیلی، مهدی (۱۳۹۳). مطالعه مقایسه‌ای آموزش فنی و حرفه‌ای رسمی در دوره متوسطه در کشورهای جهان.

شکل ۱. چارچوب صلاحیت‌های فیلیپین